

Dvaja Ignatzovia – otec a syn Feiglerovci

Jana Pohaničová

Dňa 23. októbra 1830 bola stavba bratislavského mestského špitála s Kostolom sv. Ladislava už v takom pokročilom štádiu, že cisár Ferdinand V. prišiel nečakane na malú slávnosť kladenia základného kameňa¹. O niekoľko rokov neskôr sa táto udalosť stala námetom aj pre umelecké dielo – v roku 1846 významný bratislavský maliar Sebastián Majsch (1807 – 1859) namaloval portrét Ferdinanda V. (olej, 1846), ktorý mal zdobiť halu mestského lazaretu.² Cisára zobrazil ako zakladateľa komplexu budov, ktoré boli zriadené „K božej sláve a ochrane trápením sužovaných občanov“,³ keď sa štafážou obrazu stala samotná architektúra Kostola sv. Ladislava – dielo azda najvýraznejšej postavy bratislavského klasicizmu Ignatza Feiglera st. (1791 – 1847). Nebola to však jediná počíta pre člena rodiny štyroch generácií staviteľov, architektov a stavebných podnikateľov Feiglerovcov.

Na sklonku storočia sa na pozadí obrazu Eduarda Majscha (1841 – 1904) s názvom *Výročie striebornej svadby Jozefa a Hermíny Palugyayovcov* (olej, 1898), diela najmladšieho syna už spomenutého Sebastiána Majscha objavuje opäť feiglerovská architektúra mimoriadnych kvalít – Palugyayov palác v Bratislave. Ako predmestskú vilu na úpäti Palisád ju pre prosperujúceho obchodníka s vínom baróna Jakuba von

Palugyaya navrhol najstarší syn Ignatza Feiglera st. – Ignatz ml. (1820 – 1894). A hoci toto pomyselné „stretnutie na plátne“ v podaní otcov a synov Feiglerovcov aj Majschovcov bolo pravdepodobne dielom náhody, jednako v obidvoch prípadoch popri nespornej kvalite obrazov umelcov stredoeurópskeho formátu⁴ pozorovateľa zaujme aj architektonická kvalita zobrazovaných stavieb. V nadväznosti na okolnosti ich vzniku či s ohľadom na subjekt objednávateľa sa obidve architektúry – Kostol a špitál sv. Ladislava i Palugyayov palác v Bratislave stali reprezentantmi dvoch typologických oblastí, ktoré azda najviac zarezonovali v mimoriadne bohatom diele dvoch Ignatzov – otca a syna Feiglerovcov, ktorých okružle životné jubileá si na prelome rokov 2010 a 2011 pripomíname aj touto štúdiou.⁵

Sakrálna tvorba aj obytná architektúra tak tvorili najdominantnejšiu zložku ich tvorby a v tejto línii pokračoval aj posledný člen dynastie Feiglerovcov – Alexander Feigler (1856 – 1932). Neprerzité, takmer 180-ročné pôsobenie štyroch generácií rodiny bratislavských staviteľov, architektov a stavebných podnikateľov Feiglerovcov by však bolo nespravodlivé zúžiť len na spomenuté oblasti vzhľadom na rozmanitosť fenoménov architektonickej tvorby na území mesta,

ktoré síce v 19. storočí nebolo európskou metropolou, no istý punc výnimočnosti si udržalo počas celého tohto obdobia. Prispela k tomu mimoriadna geografická poloha priemyslu najmä v druhej polovici 19. storočia. Tieto, ale aj iné faktory sa postupne odzrkadlili v rastúcich nárokoch i na architektúru, ktorá veľmi citlivo reagovala na uvedené zmeny. Bratislava tak poskytla architektom, staviteľom i stavebným firmám nebývalo širokú škálu objednávateľov, čo sa odrazilo v typologickej a štýlovej pestrosti architektonického obrazu s osobitou vnímavosťou aj k moderným podnetom éry industrializácie. Tu sa otvorilo pole pôsobnosti predovšetkým pre tých, ktorí vnímali dôležitosť spojenia projekčnej, staveľskej a podnikateľskej zložky činnosti architekta – staviteľa, ako jedného z najdôležitejších predpokladov presadenia sa v silnejúcej konkurencii na poli stavebníctva v dlhom 19. storočí.⁶ Priekopníkmi v tomto smere sa stali jednoznačne dvaja Ignatzovia – otec a syn Feiglerovci. Cesta k úspechom rodinného podnikania sa však začala ešte kdesi v 18. storočí, preto si možno pripomenúť stručnú genézu rodu Feiglerovcov.⁷ Franz st. (1734 – ?) – najstarší z dynastie Feiglerovcov sa narodil v kamenárskej rodine na Devíne, vyučil sa murárskemu remeslu, bol

predákom u prešporského majstra Franza Römische. V rokoch 1761 – 1766 pracoval ako palier na tereziánskej prestavbe Bratislavského hradu. Po smrti prvej manželky sa 8. februára 1784 zosobáčil s dcérou mešťanostu Kitla – Elisabethou a 19. apríla 1791 sa im na Schlossbergu narodil syn Ignatz Feigler st. – Ignatzius Loyla, jeden z najvýznamnejších architektov Bratislavy v 19. storočí. Výučný list získal 27. marca 1818 a 13. decembra 1818 ho prijali do murárskeho cechu.⁸ Ako 25-ročný sa 9. januára 1820 oženil s Katarínou Keckeisovou, narodili sa im traja synovia⁹ – Ignatz ml. (1820 – 1894), Franz ml. (1821 – 1885) a Karl (1824 – 1896). Z nich sa na architektonickú dráhu vydali iba dvaja.

Ignatz ml. získal výučný list 25. októbra 1838 v Bratislave, následne pravdepodobne absolvoval štúdiá architektúry v nemeckom prostredí a vo Viedni. Dňa 29. augusta 1850 sa oženil s dcérou obchodníka s bielym riadom. Neskôr býval s rodinou v obytnom dome na Konventnej ulici, v ktorom žil až do smrti. Zomrel v Bratislave 16. novembra 1894 a je spolu s otcom a bratom Karlom pochovaný na Ondrejskom cintoríne.

Franz ml. sa narodil 29. septembra 1821 v Bratislave ako druhorodený syn Ignatza st. Jeho

Obytné nájomné domy na dunajskom nábreží v Bratislave – Ignatz Feigler st.
Archív autorky

